

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

UNGE PÆDAGOGER

UngePædagoger

FORMAND

Ruth Gunnarsen, Ingolfs Allé 24 B, S. Sundby 2080

REDAKTION

F. Barker Jørgensen (ansvarsh.)
Torsvang 91, Lyngby, 87 57 53.

Redaktionssekretærer:

Poul Thomsen, Rudersdalsvej 47,
Holte, HO 3477.
Henning Monsrud,
Frbg. Bredegade 3 B, F., FA 5462.

EKSPEDITION

Inge Lisberg, Spøttrupvej 10, F.,
71 05 20
Giro nr 998.94 (også seminarie-
abonnementer).

Udkommer 10 gange årlig.

Pris: Danmark 12 kr. Norge 12 n.kr.
(Narvesens kiosker). Sverige 9 s.kr.
(Giro 4422 Stockholm).

20. årgang 1959 . Nr. 6

Nina Kai Nielsen: C. I. S. V.	3
Grethe Ebbesen: Familien før og nu	9
C. C. Kragh-Müller: FN-tankens indend for sko- lens fire vægge.....	13
Fra aviser og tidsskrifter	17
Anmeldelser	17
Fra forening og redaktion	18
Landsrådsmødet 1959	19

Forsidebilledet: En af de meget instruktive illustrationer, som findes i Hans-Ole Hansens bog »Lerhusene i Lejre«. Bogen er omtalt på side 17.

Du glemte negeren!

Dansk Skolescene har i år et stykke af John Patrick på programmet: Seks kammerater. Det handler om fem sårede soldater, som er indlagt på et junglehospital, hvor de får chancen for at gøre de sidste uger lidt behageligere for en døds syg skotte, der bliver indlagt på deres stue. Skotten er ikke selv klar over, hvordan det er fat med ham, og føler sig rask. Handlingen i stykket er fængslende nok og spillet udmærket. Kritikken har da også i det store og hele været venlig. Den eneste alvorlige indvending er efter min mening rejst af et barn, der under en scene, hvor skotten deler cigaretter ud til stuen og netop har stukket pakken i lommen igen, synes, at han blev nødt til at give dem et praj deroppe: »Hov, du glemte negeren!«

★

En lærer fraråder i »Folkeskolen« sine kolleger at lade børnene se stykket, fordi der bandes så grusomt i det, men jeg synes altså, at drengen havde fat på noget væsentligere.

★

For at få intrigen til at gå op, måtte John Patrick have et menneske på scenen, som i løbet af en måneds tid eller mere ikke var i stand til at lære mere end ét ord af det engelske sprog, »sommerfugl«. Et spædbarn kunne sandsynligvis have mestret samme rolle, som blot krævede, at vedkommende ikke begreb et muk af skottens situation.

Man vil måske mene, at en sådan rolletildeling bør undskyldes, når nu stykket iøvrigt var rigtigt godt og sagde pæne ting om kammeratskabet. Og »Sommerfugl« var meget sød og tiltalende, og de var allesammen glade for ham. Sådan vil i alt fald de 99,9 pct. af børnene nok opfatte det. Og netop derfor er det frygtelig ubetænksomt at vise dem det.

★

Vi bringer i dette nummer to artikler, som viser, hvordan man kan engagere børnene i den FN-ånd, som alle nu i princippet er enige om bør råde i skolen. De viser begge tydeligt, at sagen nu engang ikke er klaret ved blot at opfylde anmodningen i det ministerielle circulære af 22. september 1949 om højtideligholdelsen af FN-dagen. Der bliver da sikkert også de fleste steder gjort mere end dette. Men mon det står alle klart, at der her er tale om en livsindstilling, som kræver en dybtgående revision af en lang og indgroet tradition i den danske folkeskole? Den udvidelse af formålsparagraffen, som kom i 1941, taler om at give børnene kærlighed til »vort folk og land«. Der står de fleste af folkeskolens lærere i realiteten endnu. Efter passende højtideligholdelse af FN-dagen, sender vi børnene ind for at se og røres over den godmodige, troskyldige, evnesvage »Sommerfugl«. Men vi må videre!

B. J.

C. I. S. V.

Childrens International Summer Villages

Nina Kai Nielsen, som var medlem af den danske lejrledelse i C. I. S. V.-lejren ved Borrevejle i sommer, har skrevet denne inspirerende artikel om livet i lejren set både med børnenes og med de voksnes øjne.

fra helt modsatte rige fjeldby-millieuer.

De fire grønlændere og deres leder Peter steg værdigt og uden en lyd ud af bilen — stod — i deres dragter og hilste stumt rundt på alle med hånden, smilende. De holdt sig i den første tid simpelthen inde i deres krop og kom ikke ud. Senere skulle de vise sig, Susanne, Sørine, Lars og Ole, at høre til de mest aktive. intense og intelligente medlemmer af børnebyen.

Lige over for dem med lignende østerlandsk værdighed, i ligeså farvestrålende dragter og høje kindben, de to yndefulde japanske piger, Seriko og Kariko, oplagt mere scenevante, talende engelsk, fransk og dansk, diplomatbørn boende i Danmark, der sammen med Steve, dansk-amerikaneren, og vores danske mulat Jørgen var en »mixed group« af nationalitet og farve, men bosat her.

Så kom nordmændene, svenskerne og danskerne, lissom mere hjemme med det samme. Og dog, vi fik et undersøgende blik højt oppe fra grå øjne af den norske leder Brynjulf fra vestlandet og de svenske børn, den stille, tilbageholdende Gun Marion og den lange larmende Gun med mandfolkelatteren, Anders, hvis ansigt stod åbent i et aktivt smil fra det ene store øre til det andet, og Gunnar, den fine lille afbalancerede herre, kiggede noget på vores meget sommerlige og uhøjtidelige påklædning. Deres leder Ingrid så meget comme il faut ud havde kørt dem alle ned fra Gøteborg i sin bil.

De norske stod lidt og tog i øjesyn, Kjartan og Ottar, to

fjeldgutter med et sejgt træk i kroppen, der er noget man bruger, Åse, rank, fast, lige på, med blå stærke øjne. Else, fjernere, vigende, drømmende.

Finnernes leder Marjatta var meget ung, stak bare såvidt op mellem sine fire børn, de to piger så blide og ordløse som en lys juninat, Maja og Hannele, og drengene, den ene, Heikke, eet stort spørgsmålstegn, tilbidsfuld, langsom, om og om igen til han forstod, og den anden, hurtig, kropshård, tryk med et hoved som en Ivanhoe, Pekka, grinende sit lille svensk.

Og så var der vores 4 danske unger, forskellige som årstiderne, Mette, Tine, Hasse og Svend, som vi i staben kendte fra før.

Pludselig lynede luften af både svensk og dansk om hinanden, og en høj lys leende pige var midt imellem os. Den svensk-danske junior councilor, Hanne, på 16—17 år. Sammen med vores fynske og lattermilde, vittige Jørgen, det strenge unge finske mandfolk Matti, den lyse negerpige Patti med svimlende sorte øjne, den tyske flygtning Ursula, der var så stille, at hun bare var, og den unge tyske Sepp, hvalpet, troskyldig med et hjerte så stort var dette »de unge«, mellemtrinet mellem børn og voksne — dog mest det sidste — og faktisk de eneste undtagen een eneste af staben, vor vicelederske fra Sverige, der havde været en hel måned i en sådan international børneby som 11-årige.

To piger stod stille og så på en, gik rundt om en lissom fra en afstand. Det var de to tyske piger, Bärbel, lille og brunøjet, og Marion, tung, næsten fuldt

De to amerikanerdrenge David og Brent steg lige ud af bussen, tog fat i deres kufferter, rendte lige op i deres værelser, som vi dårligt fik tid til at udpege for dem, pakkede det vigtigste ud, d. v. s. en baseball, og var i løbet af 10 min. i gang med at spille udenfor, og meget hurtigt sluttede vores dansk-amerikaner, Steve, sig til dem. De to piger, Linda og Diane stod lidt og kiggede, mens deres delegationsleder, Ruth, med brilliantlysende briller og fin hvid fjerhat hilste på os fem fra staben, der kom strømmende fra alle kanter fra alle vores gøremål, da den første bus kom ind på den store plæne i Borrevejlevig vandrehjem og i-drætslejr.

De østrigske piger, Elly og Ilse, tog også det hele lynhurtigt til sig, spurgte om alt muligt, hvem der var gift med hvem, hvor gammel jeg var o. s. v. De fire franske havde det sværere. De kunne næsten kun fransk, og vi kunne næsten kun sige »bon jour«, men deres leder, Marianne fra Paris, kunne engelsk. Især den ene dreng, Luc, står for mig, stille, med øjne der værgede for sig, genert, overvældet. Det var slet ikke nemt. Jean var meget hurtigere, sagde »how do you do« og grinede, Emma, tavs, høj med langt mørkt hår og noget helgenbilledagtigt i sit rolige blik, og lille Marianne, lysende af intelligens og interesse for alting uden om sig, let og væver. De tynde nervøse tyske drenge, Lütz og Peter, var over geden Mads og igang med en hundehvalp, jeg personligt simpelthen ikke havde opdaget var på stedet, og inde i hønsehuset, inden vi fik set os om. Så gik den vilde jagt hen over den grønne kæmpeplæne, et mirakel, når man kommer fra den absolut ikke velstående del af en endnu ikke opbygget ruinstorby. Sprog og en vis aggressivt voldsom måde at være på fik hurtigt de to østrigske drenge, Karl-Heinz og Wolfgang, med i det sjak. Brede, tætte, lissom dyppet i olie med gemsefjer og læderbukser

kropsligt udviklet med en lille bitte stemme. Allersidst kom englænderne, sent om aftenen, da denne sommers afrikanske sol over vand og træer og græs og trætte børn og biler og travle gæster og forventningsfulde, anspændte voksne var gået ned. En spæd ung kvinde, Jennifer, så tilbageholdende og samtidig så villig til at yde det yderste, og de fire unger. Børnene gik på hovedet i seng om aftenen og dukkede først op i min bevidsthed i løbet af de nærmeste dage, midt inde fra børnegruppen, hvor de var forsvundet, men hvor der lissom »var for mange«. To humoristiske små arbejdsomme husmødre med en talestrøm som en fos, fuld af latter og hvin, og to bløde og tykendede drenge med høje stemmer og common sense, megen spidsfindig pointe og varm humor. Pat og Margaret og Chris og John.

Den tyske leder Claus, ung, iagttagende, lyttende, den østrigske leder Willy, fuld af smil, høflighed og megen courtoisie, og den danske leder Ruth, dansk-amerikaner, følsom, fuld af humor og temperament og så staben: en tysk-dansk leder, Hans, en svensk viceleder, Inger, en norsk-dansk hobbyleder, Nina, en amerikansk-dansk teatergruppeleder, Lester, og en pæredansk sportsleder, Kaj. Meget forskellige af temperament, opdragelse, assimilation og reaktioner.

Hvordan var vi bag alle disse facader? Hvordan ville vi kunne finde hinanden i løbet af en måned?

Hadde vi i Danmark for den 25. børneby i verden lagt en ramme, der kunne bruges, leves i? tænkte vi. Hvad ventes der af os, hvordan og hvor skal vi lægge vores kræfter? tænkte de.

Ca. 1000 børn fra 35 lande har i disse 9 år prøvet at være i en sådan børneby, og i Østrig i år har den første genforeningslejr for unge mellem 16—20 været afholdt i nær tilknytning til en verdenskonference blandt lederne af C.I.S.V. Så det er ikke mere en drøm at lade ca. 40 11-åringer komme sammen en måned for med og på kroppen, uden så mange ord, at gøre tanken »Der er kun eet barn i verden, og det barns navn er alle børn« til noget varmt og gennemlevet.

Men hver børneby er alligevel en helt ny ting. Nogen traditioner videreføres selvfølgelig. C.I.S.V.-flaget, der hejses og tages ned morgen og aften til en fælles sang, der synges over hele jorden af C.I.S.V.-børn, de »sociale aftener«, hvor hvert lands gruppe underholder med et lille program, forsøg på en tosproget, stencileret lejravis,

Fra C.I.S.V.-brochuren:

Praktisk fredsarbejde

De indtryk, vi modtager i barndommen, er afgørende for vor senere indstilling. Derfor må enhver ideologi, som vil gøre sig håb om at slå igennem, begynde med børnene.

Det er ideen bag Internationale børnebyer. Den opstod hos den amerikanske psykolog Doris Allen, da hun efter sidste krig beskæftigede sig med mellemfolkelige problemer. Hun startede en indsamling, og i 1951 kunne man indbyde til den første internationale børneby i Amerika.

Siden er der skudt børnebyer op i mange lande, og hvert 3. år afholdes en international C.I.S.V.-konference, hvor retningslinjerne for arbejdet fastlægges. Også Danmark er nu med i dette fredsarbejde.

Børn i dag, verdensborgere i morgen

Det er vore børn, som skal forme verden i morgen. Hvordan udruster vi dem bedst til den opgave? Ved at opdrage dem til mellemfolkelig for-

ståelse og ved bl. a. at lade dem mødes i internationale børnebyer.

Betingelserne for deltagelse er, at barnet er 11 år og har en harmonisk og åben natur. Indbydelserne fordeles jævnt over landet, og udvælgelsen foretages af et særligt udvalg uden hensyn til økonomiske eller sociale forhold.

11 år er en gunstig alder — da har børnene dannet deres personlighed, men er endnu ikke stivnet i fordomme. I børnebyerne leger de sig ubevidst frem til en positiv mellemfolkelig indstilling. Det indgår som en naturlig ting i deres bevidsthed, at vi alle ligner hinanden og har samme menneskerettigheder, uanset ydre forskelle.

Unge, som går ind for en idé

Ledelsen af de internationale børnebyer ligger i hænderne på trænede pædagoger og psykologer. Som hjælpere har de en stab af junior councillors — unge drenge og piger, der selv som 11-årige har været med i en international børneby og er optaget af idéen.

Disse unge er en uvurderlig støtte for lederne, fordi de helt

har tilegnet sig børnebytanken og kender børnenes problemer af egen erfaring.

For de unge selv er arbejdet i en børneby en enestående chance. Det udvikler dem som mennesker, øger deres sprogkundskaber, udvikler deres pædagogiske evne og lærer dem organisation og administration.

11-års børn lærer demokrati

Det vigtigste i de internationale børnebyer er det naturlige, spontane samvær mellem børn fra forskellige lande.

Men desuden vil man vænne børnene til at deltage i møder og forhandlinger. Der afholdes dels gruppemøder og dels fællesmøder. Børnene fører ordet, og de voksne ledere fungerer som tolke. Emnet er ofte børnebyen. Gennem disse møder får børnene direkte indflydelse på det lille samfund, som børnebyen er.

På den måde træner man børnene i praktisk demokrati, og man lærer dem principperne i FN's program for Menneskerettighederne, som er ledemotivet i de internationale børnebyer.

engelsk og det egne sprog, bålene, den skinnende, varmende ild med eventyr og drømme og symboler går igen. Og så det, at man leger meget, bare leger, uforpligtende og kontaktskabende, synger sammen, spiller teater og spiller bold sammen, alle slags bold og idræt, tegner og maler og leger med ler sammen, spiller skak og bytter ting, alle slags ting, og, hvis det er så lykkeligt, at man har vand, vand, man kan bade i og svømme i, så er det næsten det vigtigste en varm sommermåned. Dette er fælles for alle 11åringer over hele jorden, og er til at dele med andre — men hvordan?

Måden, dette gøres på, atmosfæren, skabes af de voksne, og der er ikke to børnebyer, der har været ens, hverken med hensyn til antal deltagere, både voksne og børn og junior councillors, hvor de kom fra, eller med hensyn til tilrettelæggelsen af disse ting. Og selv om alle ydre ting havde været fælles for to børnebyer, ville disse alligevel blive forskellige, fordi menneskene er det. Vores viceleder Inger har været i 3—4 børnebyer før, og for hende er hver ny børneby en ny oplevelse.

Nogle eksempler: Bare forskellen mellem at have to store sovesale med ca. 20 unger i hver, drenge i den ene, piger i den anden, tilsynet med dem, disciplinen — og så at have to huse med hver tre værelser til 6—8 børn i hvert, henholdsvis piger og drenge. Og videre, forskellen mellem at lave et drengehus alene og et pigehus alene og så at indrette det ene hus til to drenge- og et pigehold og det andet hus til to pige- og et drengehold, altså blande kønnene inden for samme hus. Det ene land ville aldrig drømme om at gøre det sidste, mens det er det eneste naturlige for en bestemt pædagogik i det andet land, uanset fra hvilke andre traditioner de forskellige delegationer kommer.

Skal børnene sove sammen to og to? Eller er det bedre at skille dem og blande dem med børn fra andre lande? Hvis

man nu lader dem bo sammen to og to, for at de ikke skal være alene, hvis de har hjemme, skal man så lade dem fortsætte hele tiden ud? Kan der ikke opstå sådanne parkombinationer, at den ene hæmmer den anden fra at få fremmede kontakter, og de altså begge får mindre ud af opholdet?

Hvad med maden? Skal det være det egne lands madskikke, så ungerne lærer noget nyt, forskelligt fra det hjemlige, eller skal man så vidt muligt komme alle de forskellige madvaner i de forskellige lande i møde, så børnene kan vælge? Løsningen af disse og en bunke andre tilsyneladende småting er afgørende for den grundstemning, man vil arbejde i.

Den danske lejrledelse havde valgt at arbejde hen imod så »fri« en grundatmosfære som muligt, d. v. s. så pligtfri, konkurrencefri og så straffefri som muligt, og med nogle få og absolut gældende forbud, mest med hensyn til badning og forladen af lejren. Hobbymulighederne blev netop bare tilbudt som en mulighed, man helt frivilligt kunne efterkomme, sporten og teaterspillet ligesådan. De voksne havde pligt til at være til stede, ikke børnene. Børnene blev ikke delt op i grupper. Der blev ikke lavet hold, som de skulle melde sig til og blive ved. De kunne gå og komme. Nogen dage mange på sportspladsen eller til teater, nogen dage tryk på værkstedet og lidt folk andre steder.

Naturligvis blev der i denne lejr ikke lavet konkurrencer imellem nationerne — det ville jo være imod hele tanken i C. I. S. V. Men hos os blev der heller ikke afholdt konkurrencer i idræt eller svømning. Eller tegning. Ungerne ordnede selv en bordtennisturnering, og de havde hver dag håndbold- og fodboldkampe med skiftende deltagere, piger og drenge sammen.

Og vi straffede ikke uro ved sengetid, f. eks., med forbud mod badning næste dag. Foruden børnemøder eller børneparlamentar i al almindelighed om C.I.S.V.-lejren havde vi et

meget alvorligt et, da nogle drenge foruden alt muligt andet skidt havde puttet levende hvepse i sengen hos de engelske drenge »for sjov«. Det blev et meget godt møde, hvor vi talte om »det at lave sjov«. Hvad det betyder for den, der laver det, og for den, det går ud over. At sjov holder op at være sjov, når det kan skade andre. Vi havde vore mistanker med hensyn til, hvem det var, men vi udfrittede ingen, nævnte ingen navne, og det var den pacificering, der blev forsøgt. Og ikke en eneste gang var der antydning af sådanne grove ting igen. Der var nogen sløseri med bolde, der ikke blev samlet ind efter brug. Det blev også forelagt et sammenkaldt børnemøde, hvor ungerne diskuterede alle slags rigoristiske forslag, men hvor man til sidst enedes om det mest enkle, som det, man ville huske bedst, hvilket også virkede til Kajs, sportslederens tilfredshed. I alle disse møder udviste ungerne fin tålmodighed og tolerance med hinanden, og efterhånden kom tungerne på gled.

De største vanskeligheder i en sådan »fri atmosfære« havde de børn, om hvem man kunne tro og vide, at de hjemme i deres land og skole havde et mere autoritært opdragelsesmønster. De gav voksengruppen mest besvær, og de havde også selv besvær med grænserne indbyrdes og med de andre børn. Men ikke bare børnene fra disse steder havde det sådan. Også de voksne, der var vant til at holde i strammere tøjler, følte i begyndelsen denne frihed forvirrende og provokerende for dem selv og deres børn. De havde svært ved at inspirere børnene til at udnytte de muligheder, som de selv måtte vælge, og savnede sikkert netop den stærkere tvangsorganisation, som vi ville prøve at undgå.

Dette gav jo stof til mange af vore diskussioner i voksengruppen. Hvor megen frihed? Hvor megen konsekvens, når vi ingen straf ville have? Nogen eksempler: Brydning af badereglerne, hoppen ud på forkerte steder, ikke påpasselig-

hed med at komme op til tiden, så vi kunne holde orden på tallet af badende børn f. eks medførte udelukkelse fra badning den dag og næste. Ro midt på dagen skulle betyde ro til indendørs brevskrivning, dagbog, hvile for dem, der ville, og stille beskæftigelse med spil, og her blev de voksne mere effektivt enige om at hjælpe de 6 Junior Councillors, der hver havde et soveværelse at holde orden på. Men ellers var det væsentligste samtaler med den enkelte, med smågrupper på de to-tre, der havde konflikter, med alle et soveværelses beboere plus de respektive delegationsledere for børnene i det værelse og J.C.'en samt leder og viceleder for at finde frem til det gærende — og så børnemøderne for os allesammen.

En almindelig dag i børnebyen kunne se sådan ud:

Kl. 8 står vi op.
 Kl. 9: Morgenmad, efterfulgt af flaghejsning. Derefter hobbymulighed, herunder svømmeundervisning 10,30.
 Kl. 11: Badning.
 Kl. 12: Frokost, derefter hviletid. (Inger fordeler lompepenge).
 Kl. 13,30: Fritid.
 Kl. 15: Eftermiddagsmad.
 Kl. 15,15: Hobbymuligheder igen — svømning kl. 16,40.
 Kl. 18: Aftensmad.
 Kl. 19: »Social aften».
 Kl. 21: Ro i lejren.
 Kl. 21,30: Møde for de voksne.

Og der var altid fart på, for ind imellem aktiviteterne skulle der ordnes en mængde andre ting. Man skulle bytte ting og snakke med hinanden, der skulle tages interviews med forskellige i byen og skrives artikler til avisen, så den kunne udkomme på den dag, ens delegation stod for redaktionen. Der skulle forberedes til »social aften», gerne lidt tid i forvejen. Der skulle findes dragter frem eller øves til dette eller hint skuespil, som man var med til. Der skulle oversættes artikler fra alle mulige sprog til

engelsk ved hjælp af de mennesker, der kunne ens sprog, og de mennesker befandt sig alle mulige steder i børnebyen. Man var blevet stukket af en hveps og skulle finde enten Ingrid i køkkenet eller en anden, der kunne hjælpe en med salmiakspiritussen. Man havde skåret sin fod ved badning og skulle have plaster på. Man ville op i værkstedet og have hjælp til en underlig dragt eller noget andet, der skulle bruges som rekvisit. Man skulle ned på kontoret og have hjælp til at huske, hvad der egentlig var sket af uventede og improviserede ting to dage før, som man ikke havde fået med i dagbogen. Man lavede udstilling af bytteting i sit vindue og lavede farvestrålende skilte til at hænge over sengen. Man skulle lige over i børnenes hus og hænge en tegning eller et maleri op. Man skulle lige hjælpe Lester med båndoptageren, der skulle bruges et helt andet sted om efter middagen eller aftenen. Der var een af de voksne, der ville tale alvor med en. Der kom en radiovogn, der skulle høre og se på alt muligt. Der var to kattekillinger og en hundehvalp og geden og Richard og Ingrids to små børn, lejrbestyrelsens. Man var blevet stukket af en hveps igen, og denne gang svulmede det op. Det gjorde også lidt ondt i halsen. Man skulle en lille separattur med sin delegation. Jo, der var nok at gøre. Og dette var kun det »løse». Og frem for alt skulle man være der som et søm, når der blev ringet til badning og svømmeundervisning. 34 af 44 børn og 4—5 voksne tog 200 m svømmeprøve, og de fleste havde aldrig svømmet før.

Jeg kan jo kun tage ganske få udpluk af hele det strålende og brogede bundt af alle mulige slags oplevelser og erfaringer, vi gjorde med og om hinanden, børn og voksne.

Skuespillene: Vi havde to slags — eller det blev der. Først og fremmest de bånd på engelsk med enkle kendte småspil, som børnene først lyttede til og så begyndte at forstå og siden spillede på den måde, at de lavede

pantomime til dem, mens båndet spillede. Vidunderligt levende spillede de, fulgte nøje teksten i deres mimik. Det første stykke var der en engelsktalende børn med til, både fra USA, fra England, Skandinavien og Japan. Til det næste kom de østrigske piger med, og til det tredje var de to tyske og en østrigsk dreng med plus de franske piger, foruden de engelsktalende. Et lille stykke pædagogik i praksis kan give et billede af vejene og krogvejene. For det var Lütz' smadrede storetå, der gjorde, at han og de andre tysktalende drenge kom med. De havde holdt det for under deres værdighed at være i værkstedet, og med til Lesters timer turde de ikke gå. Men nu var det sådan, at sygeplejersken også var hobbylederen, og jod og medikamenter stod i det værelse, hvor man om formiddagen øvede med de engelske bånd og musikken. Og det lød jo egentlig så dejligt, og musik kunne man jo nok forstå. Kunne man måske alligevel være med? Ja, men så måtte der laves nogen dragter, og der skulle også bruges mere end en kuli, sagde Lester, teaterlederen. Den sag klarede altså Peter og Wolfgang, og nu kunne værkstedet bruges og værkstedslederen som andet end sygeplejerske, der forbød badning og fodbold og sport på grund af en tå. Og et positivt samarbejde med de andre kom i stand, udover på sportspladsen, på et felt, hvor Lütz sikkert aldrig havde tænkt, der var noget for ham at hente — sent, ved afslutningen af måneden, men lykkeligt for de tre og for os alle.

Så havde vi hatteskuespillet. Et nonsensstykke med en højst underlig handling, opstået spontant ud af, at ungerne, piger og drenge, til en hatteparade med selvkomponerede fantasihatte, lavet i værkstedet, også havde iført sig de mest vidunderlige kostumer. Det måtte da bruges. Og så gik vi da i gang 20 børn fra 9 nationer, der ikke kunne tale sammen, og 4 voksne til at forklare og oversætte, mens een af de voksne spillede

Det vigtigste i de internationale børnebyer er det naturlige, spontane samvær mellem børn fra forskellige lande.

med, fordi han var kommet for skade at lave en hat. Det blev skægt og tosset og udtrykt stumt med store fagter. Der skete det, at et af børnene pludselig midt i det stumme kropsg- og minespil brugte sit eget sprog som ingen af de andre kunne forstå, som noget komisk, denne person gik og mumlede med sig selv på. Forbløffende!

I det hele taget lever man med hele kroppen i en sådan børneby. Øjne, hænder, mimik, udtryk, rytme. Et helbredssprog. Man kan lide at synge sammen. Alle de sjove lyde i de forskellige sprog og musikken, der ofte er fælles i de enkle sange. Man kan lide at grine sammen. Latteren er dejligt befriende og fælles. Også tårerne. Men der er mest latter. Og det at røre hinanden. Tage hinanden om halsen og i hænderne. Og man kan lide at lege sammen, voldsomme lege. Hos os

blev det en slags skik til »social evening«, foruden noget sang og optræden enten med dans eller sketch, også at lave nogen sjove lege, to og to børn. F. eks. med bind for øjnene og med hver sin kost at skulle tage en glat, tør gulvklud fra den anden nede på gulvet og køre kluden ned til den anden ende af værelset, hvor mål var en stol. Eller også med bind for øjnene at skulle samle fire sko, spredt rundt på gulvet og få sat dem ind under de fire ben på sin egen stol, mens modparten på alle vis søger at genere en, hugge skoene fra en og selv få samlet sine fire sko. Hvor vi dog grinede og jublede. Det var så eventyrlig skægt at se de forskelliges karaktertræk enten understreges her eller pludselig at opdage helt nye. Børnene var åbne bøger for mere eller mindre bevidste voksne iagttagere. Men jeg tror også, bør-

nene lærte hinanden at kende ved disse ting. De langsomt og sikkert overvejende, de kloge, de voldsomme, de, der snød, de der viste humor og humør, elegance, de der bare spillede dum klovn, ynde, alt blev noteret i bifaldet. Den lillehelgenagtige pige åbenbarede sig som en, der udmærket vidste at klare sig ved mindre fine midler, men blev standset omgående af alle udenom. Den stille tilbageholdende viste sig i besiddelse af en utrolig overlegen og rolig intelligens, så hun fik alle skoene. Den blide, sky dreng holdt ud sejt mod sin mere aggressive kammerat, rød i kinderne og lykkelig, da kluden var i bund. Meget ofte var det »de rigtige«, altså ikke de frækkeste, der »vandt«. Kropssikkerhed og koordination, krop-intelligens. Hvor kan man dog være klog med andet end hovedet og talen, og hvor man

dog her oplevede, at verbalisme, ordgyderi, er en virkelig pestilens.

De voksne viste også, hvad de var værd. Nogen aftener var gennemtænkte, rolige og elegante, alt på sin rette plads til den rette tid, også de optrædende unger. Andre aftener var forvirrede og støjende, så vi alle blev irriterede. Den kølige, nøgterne leder, der ikke magtede at vise ret megen hjertevarme, når een af hendes unger var syge, var den fuldendte organisator for sådan en aften, alt klappede til alles fryd og fuldstændig på minuttet. Den elskelige unge leder, der legede og følte med sine børn, havde glemt ditten og datten, og tingene faldt i fisk. Den mere autoritære leder havde lagt et program, der skulle følges, hvad enten det var noget for børn eller ej, men viste en dybsindig tanke.

Til at begynde med sad man delegationsvis ved disse aftener for at få alt, hvad der skete, oversat. Til sidst forstod man bare og sad aldeles mellem hinanden, ligesom til måltiderne.

Aviserne hos os kom ud alle 11 eller 12. De var små oplysningsskrifter, breve fra hjemlandet mere end lejravis. Muligvis var det vores egen første velkomst- og præsentationsavis, der angav den tone. Man skal i det hele være meget opmærksom på det første, man gør. Det danner vane her mere end noget andet sted, fordi alle er ukendte med tingene og et liv skal nå at blive til formudtryk på en måned.

Alt dette er jo kun en lille del af det meget, man oplevede og skulle samle i et sind. Der var værkstedet, hvor efterhånden grad at skabe et venligt milieu, den alle kom sivende ind og sluttede kontakter, mens de sad og legede med noget, der var alle oplevelserne på sportspladsen, alle de små samtaler

rundt om på græsset. Der var de voksnes skæg om aftenen, når børnene sov, og de mere oprivende diskussioner.

Men faktisk synes jeg, at min oplevelse af alt dette var, at de største problemer ligger blandt de voksne og den evne og mulighed de har for at kunne nå til en nogenlunde enighed om en holdning i alt dette. De to verdener er næsten lige store. 44 børn og 21 voksne. Af og til følte jeg, at det var os, der var de mest barnagtige, os voksne, der midt mens vi skulle og gerne ville lægge et milieu af venlighed og demokrati til rette blandt børnene, misforstod friheden og ikke havde klart for os det ansvar og arbejde, der hvilede på den enkelte for de bestemte børn. Det var også blandt de voksne, at man kunne finde de mest blandede motiver til at være rejst af sted, både rationelle og irrationelle. For mig var de mest overraskende reaktioner at opleve blandt os voksne, både hos mig selv og de andre, også dem, jeg troede at kende godt. Det er virkelig en opgave at flytte sammen dag og nat med så mange helt ukendte mennesker, som man gerne vil lære at kende, men som man kun har en måned til at nå det med, som man ellers måske bruger et liv til, om det lykkes.

Der er nerver på ind imellem, og alting går stærkt, der er mange mennesker uden om en, også helt »fremmede«, gæster og presse og åbningsdag og forældre og komiteemedlemmer og besøg fra andre landes børnebyer og radio og television, og der er udflugter og ture og besøg i den store by i Tivoli og Zoo og rådhuset og shopping — og, selv om man som vi her i denne børneby har været meget beskyttet mod overhåndtagende belejring af vores leder Hans, der bremsede så godt han kunne, og dertil helt

har været fri for psykologiske testninger og undersøgelser af børnene, som man har haft i mange andre lande og som kræver endnu flere mennesker og endnu flere hensyn og endnu flere afbrydelser i en nogenlunde daglig rytme, så får man brug for al sin menneskekundskab for i det krævende øjeblik at være det, som man overhovedet kommer sammen for at lære børnene i en børneby: tolerant. Af og til kikser det.

Men gudskelov ser det ud til, at lige meget hvor store problemerne kan opleves af de voksne, så opfattes de ikke af børnene. De har dem ikke selv, og for dem tror jeg, det er af altoverskyggende vidunderlig betydning, at her er vi sammen, lyslevende folkeslag, som vi kun kender fra bøgerne ellers. Og skulle en eller to eller fem voksne gå rundt og have nerver en dag, så er der så mange andre af dem, man kan sludre med eller smile til. Den stærkeste følelse og den varmeste trods misforståelser er venskab, vilje til venlighed og venskab ud af oprigtighed. Jeg tror det må være det, børnene svarer på med den dybe glæde, de giver udtryk for, og sorgen, når de skal skilles igen. Det har altid været en vidunderlig børneby, den bedste, synes ungerne.

Og da vi oplevede den næstsidste aften, da de fleste voksne var på friaften, og vi var nogen stykker tilbage, at ungerne uden undtagelse og uden opfordring legede sammen alle 44, da syntes vi, at der måtte være opnået noget med denne måned. Og når Elly, der den første aften ikke ville sove i det værelse, hun fik anvist, fordi det lå lige op ad et værelse, hvor en lærerinde skulle sove, »Erzieher«, som hun sagde, og det bestemt måtte blive ubehageligt, dog først den sidste dag blev klar over, at de havde været to »Erzieher« derinde og hun til denne anden med stor undren sagde: »Er du opdrager, du som er så sød?«, så må vi da kunne have lov til at me-

(Fortsættes side 13).

I næste nummer af *Unge Pædagoger* bringer vi en artikel af journalist Tove Smith om »gensynslejren« i Østrig i år.

FN-tanken

inden for skolens fire vægge

Den 24. oktober 1955 — De forenede Nationers 10-årsdag — blev fejret i 92 lande. Det skete under de forskelligste former; her i København bl. a. ved en solopgangsgudstjeneste og kimen med kirkeklokkerne, i Mexico City ved en ny dans, der symboliserede fællesskabets ånd, og i afrikansk Togoland ved afbrænding af glædesbål i bjergene. . . .

Beslutningen, som i 1947 enstemmigt blev truffet på FN's generalforsamling, og som pålægger medlemsstaterne at fejre den 24. oktober som Forenede Nationers Dag — verdenssamfundets grundlovsdag, efterleves med andre ord i rigt mål. Det var tanken, at dagen skulle benyttes til at oplyse landenes

befolkninger om FN og til at vinde dem for den internationale tanke, og man har i særlig grad haft opmærksomheden henledt på, hvad der i den retning kunne gøres i skolerne verden over.

Herhjemme har undervisningsministeriet da også i år i et cirkulære henstillet til skolerne, at der omkring dagen »gives skoleleverne oplysning om FN's formål og virksomhed i det omfang, som skoleledelsen i det enkelte tilfælde måtte finde mest formålstjenlig«. Og samtidigt med denne henstilling har skolerne fra »Dansk samråd for Forenede Nationer« modtaget en stak tryksager med henblik på dagens højtideligholdelse. Alt har således været lagt op til en både festlig og saglig skoledag.

Og dog — manglede der ikke noget?

Spørgsmålet er absolut ikke næsvist — men ærligt ment. Det udspringer af 20 års pædagogiske erfaringer, der går i retning af, at hvis skolen virkelig skal være en positiv opdragelsesfaktor og et sundt grosted, så hjælper det ikke bare at snakke og at oplyse, men så må også det daglige miljø i skolen og dens ydre rammer tilrettelægges sådan, at ungerne i hverdagen får mulighed for til stadighed at øve sig på — og udvikle sig i overensstemmelse med det, man gerne vil opdrage til.

Uden på nogen måde at forklejne oplysning som sådan, kan man vist rolig sige, at kravet til skolerne om at bidrage til mellemfolkelig forståelse ikke kan efterkommes alene ved ord, bøger og film. Som det fremgår af FN-pagten, er freden ikke noget negativt, ikke blot dette at undgå krig. Den forudsætter en positiv livsindstilling, der — for at bruge pagtens egne ord — går ud på »at udvise fordragelighed og leve i fred sammen med hverandre som gode naboer«. FN vil næppe kunne opfylde sit formål, hvis der ikke blandt dem, der nu er børn og unge, kan skabes en følelse af verdensfællesskab. — Der er næppe nogen, der tror på, at en sådan følelse kan fremmes og udvikles alene ved, at man i dagene omkring den 24. oktober fortæller om FN og af og til i løbet af skoleåret understreger, at negre og kinesere også kan være rare og dygtige mennesker, eller ved at få ungerne til at give nogle af deres lomme penge til hjælp til opførelse af skolebygninger i Grækenland eller deres gamle tøj til oversvømmede italienere eller hollændere.

(Fortsat fra side 8).

ne, at det er lykkedes i nogen et demokratisk klima, hvor voksne, selv sædvanligvis faretruende voksne for nogen af børnene, har været opfattet som venner.

Og så skulle man altså skilles, lissom vågne op af drømmen i det øjeblik det skulle til at blive allerbedst. For man når jo ikke til bunds i en måned. Der var en masse, der manglede. Der var den og den man ikke havde fået snakket med. Det var så sørgeligt, og nu var det slut. Men så er det vel det, der er meningen. Så skal sæden ligge og gro. Børnene har håbet om at blive Junior Councilors. Jeg hørte mange af dem diskutere deres chancer for det i værkstedet, hvordan man kan så skulle være og have opført sig? De har håbet og troen på at skulle mødes i en gensynslejr, som den i Østrig i år. Vi talte, vi voksne, om, hvem der er et »rigtigt«

C.I.S.V.-barn. Det udadventede, glade, aktive barn er man så glad for i lejren, men det kan godt være, det er de stille, for hvem oplevelsen er dyb og næsten ufattelig og ligger og gærrer hos dem i flere år, mens de artikulerer alt dette, de følelsesmæssigt er blevet overvældet med, der bliver ringene i vandet.

Det skulle ikke blive en ny sekt, men træet skulle gro, stort og frodigt ind i bevidstheden hos alle mennesker på jorden, »beneath whose branches there may be children living happily«. Det kunne vi hjælpe dem med, vi skrøbelige voksne, indtil de selv kan overtage, bedre udrustede end vi har været. For jeg tror, denne oplevelse ligger dybt i deres sjæl og farver deres krav til verden som udelelig og een og muligvis gør ordet forståelse til mere end et ønske, gør det til et behov, der kommer fra sindets dybder med det underbevidstes kraft. *Nina Kai Nielsen.*

Alt dette er selvfølgelig uhyre værdifuldt. Men det er spørgsmålet, hvor meget det hele nytter, hvis vi ikke også i den daglige undervisning igennem hele skoletiden søger at komme bort fra alt det, der kan skille såvel i skoleklassen (bl. a. konkurrenceånden) som i den store verden, og i stedet prøver at fremme fællesskabsfølelsen og forståelsen og respekten for andre. Det er spørgsmålet, om vi ikke i højere grad må understrege det sympatiske og ikke — hvad vi i hvert fald tidligere har været alt for tilbøjelige til i skolen — udelukkende arbejde koncentrisk og stille os selv og vort eget land som midtpunkt for alle betragtninger og al kultur.

Men selv om det skulle lykkes os i nær fremtid, hvad der er tegn i sol og måne på, at få neutraliseret konkurrenceånden og få skolebogsproblemet løst, så mangler der stadig noget, for, som det siges i UNESCO-pagtens indledningsord, »efter som krige begynder i menneskets sind, er det i menneskets sind, at forsvaret for freden må opbygges«. *Hvis man i skolen således går ind for at medvirke til at skabe medmennesker — og ikke modmennesker, kan tankerne bag Forenede Nationer ikke blot være undervisningsstof — men må gennemtrænge skolens daglige arbejde.* Og det betyder i realiteten, at vi dér må arbejde dybere end med undervisningsstoffet — og undersøge, hvilke årsager, der kan være til fjendskab, had, uvenskab, skadefryd og skandalehunger. Til dette undersøgelsesarbejde behøves ingen granskning af tykke bøger, for vi har det jo allesammen hjemme hos os selv — inde i os selv og i vore skolestuer og skolegårde. Der er derfor — i hvert fald for mig — ingen tvivl om, at medmenneskelighed må begynde inden for vore egne fire vægge, og at vi her må give børnene muligheder for at øve sig på den. Det er sikkert med medmenneskelighed som med kraftspring: man lærer det aldrig ved mundtlig instruktion, med mindre man også får lej-

lighed — og benytter sig af denne lejlighed til at øve sig.

Når det gælder noget så centralt i verden som opdragelse til medmenneskelighed, ligger det oven i købet så heldigt, at man ingen steder behøver særbevillinger, kunstgreb eller pædagogiske fiduser af nogen art for at udstyre skolemiljøet med muligheder for at øve sig. Enhver skole huser jo nemlig — foruden at være fyldt med en masse enkeltindivider — lige så mange racer og befolkningsgrupper som f. eks. Europa og USA tilsammen, og ofte står disse grupper i skolen lige så skarpt, uforstående eller ligegyldigt over for hinanden, som vi kender det fra udenrigspolitik og racespørgsmål. Her tænker jeg på grupper som drenge og piger, store og små elever, børn og voksne, teoretisk begavede og mere praktisk begavede — for blot at nævne nogle enkelte eksempler på sådanne grupper af mennesker, som inden for den samme skoles fire vægge kan stå aggressivt, uforstående eller — hvad der måske er det mest skæbnesvangre — komplet ligegyldige over for hinanden. — Erfaringer fra andre landes skolevæsen — ikke mindst Amerikas — kunne tyde på, at en mere rationel udnyttelse (end vi er vant til herhjemme) af skolemiljøets muligheder for eleverne til at øve på tolerance og respekt, f. eks. i forholdet mellem de to køn, mellem børn og voksne, mellem store og små børn og mellem begavelsesgrader og -former, kan ytre sig i en forståelse, tolerance og respekt for den enkelte og for andre grupper, en medmenneskelig indstilling, der holder sig ud over skolegården og ind i den store verden, fordi den ikke følges alene på grund af reglementets tryk eller lærerens tilstedeværelse — men i en selvoplevet følelse og erkendelse af, at man nu engang har det rarere og bliver et hyggeligere, fredeligere og mere produktivt menneske, når man bliver forstået og respekteret.

Her kunne man fristes til at spørge, hvorfor drenge og piger, eksamensbørn og ikke-eksa-

mensbørn ikke i højere grad her i landet arbejder sammen på skolens mange praktiske arbejdsområder — i skolekøkket, i håndarbejdssalen og på sløjdværkstedet, og hvorfor man ikke administrerer disse arbejdsområder således, at små og store børn her, hvor det er pædagogisk muligt, får lejlighed til at arbejde sammen og hjælpes ad? Hvad nytter det med en sympatisk indstilling over for sorte og gule mennesker i fjerne lande, hvis man finder, at pigerne er nogle »dumme tøse«, ikke-eksamensbørnene umuliusser og dem fra de små klasser uudholdelige — og behandler dem derefter? — Og man kunne spørge videre, hvorfor ideen med elevråd i børneskolen ikke er realiseret i større udstrækning end tilfældet er — I mange lande er elevrådsinstitutionen forlængst kommet ud over forsøgsstadiet og anerkendes af lærere og forældre som et væsentlig led i opdragelsen til medborgerskab. Folk, der har besøgt skoler i f. eks. USA, Vest-Tyskland, England og Holland, kan berette om, hvorledes elevrådsarbejdet grebet rigtigt an i børneskolen giver reelle muligheder for børnene til i skolens hverdag og samliv at øve sig i at »udvise fordragelighed og leve i fred sammen med hverandre som gode naboer«.

Når elevrådstanken stadig afvises så mange steder herhjemme, skyldes det sikkert den opfattelse hos mange, at vi voksne kan træffe klogere bestemmelser og gøre tingene både hurtigere og bedre end børnene. Og selvfølgelig kan vi det! *Men formålet i en børneskole er vel ikke bare at få tingene gjort — men at få dem gjort på en sådan måde, at de giver det bedst mulige opdragsresultat.* — Jeg overværede for nylig et elevrådsmøde i en skole, hvor elevrådet består af to »folkevalgte« repræsentanter for hver af skolens klasser. Netop denne dag fremsattes et forslag fra en af klasserne om at lave elevrådet om efter to-kammer-systemet. Argumenterne var, at de mindste elever hellere måtte

Når elevrådsarbejdet gribes rigtigt an, giver det børnene mulighed for at øve sig i at udvise fordragelighed og leve i fred sammen med hverandre som gode naboer.

have deres eget råd. Dels gjorde deres tilstedeværelse i det store råd arbejdet så tungt, da de ikke forstod det halve af, hvad der blev sagt, dels kunne de små alligevel ikke være med, når sagerne skulle ordnes praktisk, og endelig var deres problemer specielle og kunne ikke interessere alle de ældre elever. Dette forslag blev efter en langvarig og ivrig debat nedstemt med stort flertal. Blandt modargumenterne fæstnede jeg mig ved følgende: en 15-års dreng mente, at det måtte være at s'or betydning for de små, at de — selv om de ikke forstod det hele — langsomt fik en fornemmelse af det, de skulle vokse ind i. En 8-års pige mente, at hvis de store bare ville bruge nogle lettere ord, så forstod de små meget mere. En 14-års pige mente, at de små havde så mange sjove, umiddelbare og originale indfald, at rådet ville miste noget meget værdifuldt med dem. En 13-års dreng var af den opfattelse, at alle interesser måtte frem i rådet, og at man måtte lære at indrette sig efter de forskellige

interesser og behov. En 11-årig nævnte nogle forbedringer i skolen, som skyldes forslag fra de yngste medlemmer af rådet, og en 14-års pige fandt kort og godt forslaget tåbeligt, fordi det vidnede om mangel på forståelse af, som hun sagde, »hvad det hele drejer sig om . . . »

Kunne blot lidt af denne indstilling tages med, når rejsen går fra barndommens land til de voksnes verden, hvor der ikke er længere fra Danmark til Indien, end der i skolen var mellem 1. klasse og realklassen . . .

Hvis man, fra de er ganske små, lærer børnene at tænke sagerne igennem, at tage forskellige synspunkter under overvejelse og at træffe afgørelser og bære ansvar — selvfølgelig alt efter modenhed og alder, hvis man lærer dem at se, hvordan en situation og et problem tager sig ud for andre, er man allerede i gang med at bygge det fundament, hvorpå alt fællesskab og samarbejde hviler, og hvorpå FN-tankens bygget.

Fællesskab og samarbejde og FN-proklamationer er imidlertid store og dyre ord — ikke mindst når talen er om opdragelse af børn i skolens yngste klasser. Lad os derfor banke på hos en lærerinde, der sidder med en 1. klasse, og spørg hende, hvordan hun prøver at give de store og dyre ord kød og blod i hverdagen. Vi vælger Else Marie Wagner, og det er sikkert ikke tilfældigt, at hun begynder sit svar med at nævne de praktiske tings betydning: »Møblernes facon og opstilling i klasserne,« siger hun, »spiller en meget væsentlig rolle. I stedet for pulte med faste bænke har man jo nu heldigvis de allerfleste steder små nemme borde og stole, som man let kan flytte. Hvis vi f. eks. får lyst til at sidde i rundkreds, kan det arrangeres på nogle få minutter. Hvis vi en dag vil lave festfrokost med vore madpakker, enten fordi Lis har fødselsdag, eller fordi Per har fået en lille søster, rykker vi bordene sammen på midten, så vi får eet stort bord ud af det. Meget tit sætter vi bare stolene sam-

men i en rundkreds og snakker. Møde kalder vi det. Måske er mødet fremkaldt af noget, der er sket på skolevejen (en af de store har skubbet, eller nogen har gjort nar af Jettes støvler), eller måske sidder vi her bare, fordi vi har haft rundbold i gården i forrige time, og et eller andet er »gået til med snyd«. Så er vi ikke længere de røde og blå hold — men een gruppe, der må finde ud af, hvilke fejl vi gjorde i spillet, og hvordan vi kan undgå at gøre dem næste gang igen. Ungerne skiftes til at være mødeformand. Det er ham, der bestemmer, hvis tur det er til at snakke. Med denne placering i rundkreds kan alle se, hvem der taler, og høre, hvad der bliver sagt. På et af møderne fandt vi ud af, at den almindelige måde at vælge på til rundbold er »dum«. Een foreslår, at en dreng og en pige vælger først, og at disse igen vælger hver en af modsat køn og sådan fremdeles. Det prøvede vi så, da vi næste gang kom ud, og det viste sig, at partierne blev mere elastiske og skiftende fra gang til gang, ligesom vi undgik, at de dårlige spillere hver gang stod tilbage til sidst, fordi det nu også var andre ting, der spillede en rolle ved

valget. — Det er klart, at mange gode fællesoplevelser fremmer solidaritetsfølelsen i gruppen — denne følelse, hvorpå tolerance og samarbejde kan bygges. Derfor tager vi tit på tur sammen — til Rundetårn, Bymusæet, Nationalmusæet, havnen, børnebiblioteket og til mange andre spændende steder. Men vore 8-dages lejrskoleophold er sikkert det arrangement, der ryster os allerbedst sammen. Det er ikke bare lærdommen og oplevelserne på bondegården, i mejeriet, i vikingeborgen og i jættestuen, der betyder noget, men børnene oplever herude hinanden på en helt ny måde. Vi opdager, at Vagn og Karin tisser i sengen om natten. Det er synd for dem, men de kan ikke gøre for det, så de må ikke drilles med det. Der er mange mennesker, der har meget større vanskeligheder at slås med. — Og vi får virkelig tid til at lege sammen og — hvad der måske er allervigtigst — til at organisere legene selv. Vi forstår, at det er på grund af Jens' hjertefejl, og ikke fordi han er »pivet«, at han ikke tør løbe ret stærkt, og vi finder ud af, at han er mægtig god til mange andre ting. Vi anerkender helt, at Børge, hvis foræl-

dre lige er skilt, må have sin bamse med i seng og trøste sig med . . . »

Så vidt lærerinden! Selv om mange af hendes »førsteklassunger« endnu hverken kan ståve til medmenneskelighed eller til tolerance og respekt, så er spiren dertil allerede ved at vokse frem i den lille menneskegruppe.

Den megen tale om medmenneskelighed, tolerance og respekt kan let mistydes i retning af en sentimental flyden hen uden grænser, en misforstået tolerance over for alle ytringer. Men dette er jo slet ikke i FN's ånd. Vi vil ikke have tyranner. Lige så lidt som de voksne i dag har lov til at tyrannisere børnene, lige så lidt kan vi have børnene til at tyrannisere os voksne eller hinanden. Jeg er enig med Anne Marie Nørvig i, at der som i samfundet også i skolen må være velovervejede grænser for den enkeltes ret til udfoldelse, og at der kan udmærket godt være bestemt i afgrænsningen, uden at man kalder trods og aggressivitet frem, hvis børnene vel at mærke klart føler sig accepterede af skolen, af deres gruppe og af den enkelte voksne, og hvis argumenterne har været så klare, at de indser nødvendigheden af de givne forholdsregler.

Her arbejder drenge og piger, store og små, sammen på sløjdværkstedet.

Retten til at blive accepteret må skolen aldrig glemme. Et af FN's mål er jo netop »på ny at bekræfte troen på fundamentale menneskerettigheder, på menneskets personlige værdi og værd —«. — Paradoksalt nok viser erfaringerne, at jo mere man oplever sin egen individualitet og sit eget værd, jo bedre egnet er man til at leve og arbejde sammen med andre. For en kort og hastig vurdering lyder dette måske selvmotsigende, men både med børn og voksne har man gang på gang erfaret, at det at turde være sig selv er et stort plus i det at kunne samarbejde og at kunne respektere andre og andres meninger. Hvis vi i skolen virkelig går ind for FN's mål, må vi derfor også være betænkt på at

give eleverne mulighed for gennem deres egen medvirken og stillingtagen i højere og højere grad at opleve deres egen individualitet, så de måske derigennem får større tro på eget værd — i bedste betydning. Det at turde være sig selv udspringer måske først og fremmest af atmosfæren og samlivsformen i skolen, men det kan utvivlsomt også fremelskes i selve undervisningen, gennem en arbejdsform, der appellerer til selvstændigt arbejde efter evne, til samarbejde og til personlig stillingtagen og vurdering.

Og her kunne man så gentage spørgsmålet i anledning af FN's fødselsdag, om ikke der mangler noget. Og spørgsmålet er stadigvæk ikke næsvist ment, for enhver i dette land ved, at lærerne for tiden har hænderne mere end fulde...

»Det er bedre, at diplomater får mavesår, end at unge mænd bliver skudt.« — Denne bemærkning tilskrives en FN-diplomat, som var blevet spurgt, hvorfor der blev talt så meget af de delegerede i FN's generalforsamling, og den understreger FN's vigtigste formål: at skabe og opretholde mellemfolkelig fred og sikkerhed ved hjælp af fredelige midler som debat og forhandling.

Ingen i dette land ønsker lærerne mavesår. Men man kunne måske fremsætte de beskedne ønsker, at samlivsformen var yderligere demokratiseret, at elevrådstanken var slået noget mere an, og at de — efter sigende få — resterende spansk-rør var knækket, inden man på skolerne til næste år samler børnene til højtideligholdelse af FN's 15-års fødselsdag.

C. C. Kragh-Müller.

visningen bliver mere ensartet og ikke afhængig af den enkelte lærers standard. (Saturday Review).

H.M.

ANMELDELSER

Fysik

Bent Larsen: Radio for begyndere, Faglig Læsning nr. 33, Gyldendal.

Der er i dette lille hefte så megen forklaring på svingninger og bølger m. v., som må være nødvendig for en rimelig forståelse af, hvad der sker fra sender til modtager. Det er vist gjort så let tilgængeligt, som det er muligt — men tro derfor ikke, det er sofalæsning.

Anvisningen på opbygningen af den lille modtager kunne dog nok være gjort lettere. Hvorfor skal den bygges ind i en tændstikæske? Det er meget morsomt, men også vanskeliggere. Hvorfor skal tingene *loddes* sammen? Det er vel kun de færreste, der har øvelse i det. Desuden kan der også anvendes andre og lettere tilgængelige dele end de anviste.

Dog — læg blot fysikbogens umulige gennemgang af emnet til side, og lad børnene få »Radio for begyndere« i hænde.

Bø.

Historie

Hans-Ole Hansen: Lerhusene i Lejre. Gyldendal 1959, 81 s., ill. Indb. kr. 14,75 (hft. 9,75).

»Lerhusene i Lejre« er en bog med mange kvaliteter. Først og fremmest er den inspirerende og interessant, dernæst er den særdeles anvendelig i 6. og 7. skoleår som supplerende læsning til historieundervisningen.

Det hører vist til sjældenhederne at læse selvpulevede bøger om stenalderen.

Hans-Ole Hansen og hans kammerater har imidlertid oplevet denne periode, ledet af en mægtig interesse for stoffet og på grundlag af indgående studier.

Det er uhyre spændende at følge dette husbyggeri, fordi forfatteren har evnen til at lade

FRA AVISER OG TIDSSKRIFTER

Skole-TV i England

Engelsk skole-TV har udsendt en rapport om en nylig overstået 2-årig forsøgsvirksomhed. Det slås fast, at TV brugt på rette måde, ligesom skoleradio kan være et særdeles værdifuldt led i undervisningen. Det kan bl. a. hjælpe læreren til at skabe forbindelse mellem det barnet lærer i skolen, og dets interesser udenfor denne, hvor læreren ikke er med til at lede barnet. — Men naturligvis kan det ikke erstatte læreren. Dets force er at virke som stimulans, og udsendelser må forberedes og bearbejdes på samme måde som skoleradio, lysbilleder og films iøvrigt.

Ifølge rapporten var de udsendelser, der virkede bedst, udsendelser om erhvervsorientering, når de konkret viste unge mennesker i arbejde. Udsendelser om naturlære fangede også i særlig grad børnenes interesse, endogså matematikprogrammer viste sig at være værdifulde. Til geografi er TV fortrinligt egnet, mens en serie

»aktuelt« om politik, bl. a. handlende om problemerne i det fjerne østen, Berlin og Cypern, i det store og hele gik hen over hovedet på børnene. For at disse skal få fuldt udbytte af en udsendelse, må den ikke være for overbelastet, tempoet ikke for stærkt, emnet skal i almindelighed ligge indenfor barnets naturlige interessesfære, og udtryk og begreber må ikke være for abstrakte. Undersøgelsen viser iøvrigt, at børn (i alderen 10—15 år) gennemsnitligt ser TV ca. 2 timer dagligt.

Skole-TV i USA

I Amerika anvendes skole-TV også i stort omfang. Det påstås, at det skal hjælpe på elevens koncentrationsevne, at han ved, at der ikke er mulighed for at få emnet gentaget, hvis han ikke opfatter det med det samme. — Skole-TV skulle endvidere afhjælpe lærermangelen, især i de naturvidenskabelige fag, og det fremføres som en fordel herved, at under-

læseren leve med i arbejdet — både når det går godt, og når alt mislykkes. Måske ligger det meget instruktive og inciterende ved bogen i, at læseren bliver gjort bekendt med alle fejltagelserne både ved husbyggeriet og fremstillingen af lerkrucker. Man får en fornemmelse af, at livet i oldtiden bestemt ikke var en dans på roser. Man idealiserer ikke en fjern tid, men fremstiller den som man kunne tænke sig den på godt og ondt.

Bogen er pædagogisk fremragende. F. eks. afsnittet om fremstillingen af lerkar. Man ligefrem fornemmer i sine hænder, hvorledes leret former sig til krucker, hvis man altså gør det på den rigtige måde. Man følger med spænding brændingen af karrene og ånder lettet op, da det endelig lykkes at finde frem til en god mile. Pædagogisk fremragende er også billedmaterialet. Det er sjældent, man ser så instruktive billeder i en historiebog. Der er masser af samtalestof i disse billeder, de giver virkelig noget.

Bogen burde findes på enhver skolelæsestue i flere eksemplarer. Der er ingen tvivl om, at den på en meget aktiv måde vil øge interessen for stenalderen.

Erik Jensen.

Engelsk

Rigø og Reinvard: Come Along 2 (Gjellerup).

Lysten må drive værket, hvor ingen eksamenskrav er til at trække det. Læreren må skabe interesse, hvor den ikke findes, vække den, hvor den er gået i dvale. Sligt kan skabe problemer for den pædagogiske husmand, der ikke har plads blandt superpædagogerne.

Lykkeligvis har vi da superpædagoger til at forsyne os med stof og inspiration (om altid inspektørerne vidste at viderebefordre det). Som appetitvækker og inspirationskilde — foruden at være lærebog — for elever og lærere er RIGØ OG REINVARDE: »Come along 2« nu kommet på disken. Må vejen til

skolebordet blive kort.

De to forfattere har hentet deres stof fra engelske og amerikanske skribenter og disse igen deres emner fra egne af jorden, hvor engelsk er talesproget.

Ordstoffet er — naturligvis — bygget op på grundlag af engelske hyppighedsundersøgelser. Ned mellem de morsomme eller spændende short stories har Rigø og Reinvard dryppet sange, limericks og vittighedstegninger. Som man må kræve det af en moderne lærebog for børn og ubarmhjertigt fordre af en lærebog i sprog er Come along rigt illustreret (ca. 30 store ill. på 110 tekstsider). Dertil kommer 130 margintegninger, der med eller uden ordforklaring (på engelsk!) anskueliggøre den engelske glose. Det er i øvrigt forbilledligt så få danske ord, bogen indeholder. Gloser forklares ved hjælp af billeder eller med andre — i forvejen kendte — engelske ord. Man omsætter glosen i stedet for at oversætte den. Men fri

os for talhenvisningerne! De er unødvendige. Ja, værre: irriterende.

At anskueliggøre en glose ved billedets hjælp kan have sine ulemper. Side 62 bringes et billede af to biler, der støder sammen, til forklaring af glosen »accident«. To billeder af forskellige former for »accidents« ville i dette tilfælde fjerne muligheden for fejltydning.

Lydskriftlæsning kommer man ikke udenom, hvis børnene skal have gavn af en ordbog. Noget, men ikke meget. Forfatternes løsnings er ikke ueffent.

Grammatikken rummer af nyt stof lideform, biord og ubestemte stedord, og det hele er samlet på 25 sider bag i bogen. Overskueligt og »handy«. Til læsebogen hører øvehæfte 2 med udfyldningsopgaver, dikta-ter og kryds og tværs.

Man får såmænd lyst til at lære engelsk igen. Fra grunden af.

Finn Held Hansen.

FORENING OG REDAKTION

Week-end-kursus på Breidablik

Een Verden og Foreningen Unge Pædagoger arrangerer atter i år et weekend-kursus på Breidablik i Holte d. 28.—29. november. Deltagere: Seminarieelever øst for Storebælt. Kurset er gratis og rejsepenge refunderes.

PROGRAM

Lørdag d. 28. november:

Kl. 16,00: Professor P. Brandt Rehberg: Atomenergiens fredelige udnyttelse.

Kl. 19,00: Modelmøde af nedrustningsforhandlingerne 1957.

Søndag d. 29. november:

Kl. 10,00: Lektor Peter P. Rohde: Aktuel udenrigspolitik og F.N.

Kl. 13,30: Statsskolekonsulent K. Helveg Petersen: Verden omkring os i skolens undervisning.

Ret til ændring i programmet forbeholdes.

Specialnumrene

Med specialnummer P, Bogliste — ordnet efter klassetrin og fag, — som udsendes i disse dage, har vi indfriet vore løfter for i år.

Til foråret agter vi at udsende 2 specialnumre. Det ene bliver en lille lærebog i verdensreligionerne skrevet for børn. Vi håber herved at kunne give de lærere en håndsrækning, som efter den senere tids diskussioner har fået lyst til at orientere deres elever i andre folkeslags religioner.

Det andet bliver en rapport om og en vurdering af Bernadotteskolens arbejde igennem de ti år, skolen nu har bestået.

Jubilæet

Som omtalt i forrige nummer fejrer vi Unge Pædagogers 20-års jubilæum med en fest lørdag d. 5. december. Se bagsiden!

Landsrådsmødet 1959

Årets landsrådsmøde blev denne gang afholdt på det ny-indviede Skive seminarium i efterårsferien, så rammen om mødet var den bedst tænkelige. Rektor Paaskesen strålede da også som en hel lille sol, da han som vært overlod Seminarieelevernes Landsråd de velindrettede lokaler til fri afbenyttelse.

— Men det var ikke kun de ydre rammer, der var i orden. I løbet af de 3 dage, mødet varede, blev seminarieelevernes problemer af såvel uddannelsesmæssig, økonomisk som organisatorisk art grundigt gennemdrøftede

Bl. a. redegjorde Thomsen-Nielsen fra Danmarks Lærereforening for den herskende lærermangel, som for hele landet for tiden andrager ca. 2500 — en lærermangel, som for øvrigt udviser en stærk stigende tendens på grund af den nye folkeskolelovs øgede krav om lærerkræfter. Hertil kommer så kravet om nedsættelse af klassekvotienten — det mere end hundrede år gamle krav om nedsættelse af lærernes pligtige timeantal — afskaffelse af vandreklasserne ved bygning af flere skoler samt overgang til normal skemalægning. Når Thomsen-Nielsen ikke ønskede at udtale sig om tidspunktet for en afhjælpning af lærermangelen er der næppe noget at sige til det, for inden vi ser os om, er de store årgange fra krigens tid jo giftemodne — !!

Den nye tilskudslov af april 1959 med tilbagevirkende kraft fra 1. april 1958 betød, at man på nogle privatseminarier (bl. a. på Skive seminarium) var i stand til at tilbagebetale eleverne en del af de erlagte skolepenge.

Også seminarieuddannelsen var til debat. Man var enige om, at den nye seminarielov på udmærket vis kunne danne grundlag for en forsvarlig seminarie-

uddannelse, hvis denne ramme-lov — som man jo kan udfylde (eller undlade at udfylde) næsten efter behag — blev anvendt efter sin hensigt. Dette stiller imidlertid store krav til seminarielærerne — krav, som ikke alle kan leve op til. Et snævert samarbejde mellem lærere og elever må etableres for under de givne forhold at opnå så positive resultater som muligt.

På Emdrupborg har man således nedsat et udvalg bestående af lærere og elever, som i fællesskab udarbejder læseplaner!

På initiativ af Københavns Aftenseminarium blev spørgsmålet om seminarieelevers betaling af skat taget op til behandling, og et udvalg nedsat af undervisningsministeriet arbejder nu med sagen.

I spørgsmålet om internationale kontakter blev det vedta-

get at fortsætte og forøge udvekslingen af seminarieelever mellem øst og vest.

Formanden Jens Nørgaard, som trak sig tilbage, blev stærkt hyldet for sit arbejde i landsrådet. Som ny formand valgtes Peder Søgaard med akklamation.

Det i alle henseender vellykkede landsrådsmøde sluttede med vedtagelse af en udtalelse, der henstiller til undervisningsministeren, også ved udarbejdelsen af det nye undervisningscirkulære, at lægge vægt på lovens bestemmelse om, at pædagogik, psykologi og praktisk skolegerning udgør hovedfagene i seminarieuddannelsen, og at der på øvelsskolerne ved valg af praktiklærere arbejdes med dette sigte.

Ligeledes henstilles der i udtalelsen til de bevillende myndigheder om at stille de fornødne midler til rådighed til opførelse af nye seminarier, således at der på baggrund af den herskende lærermangel åbnes mulighed for at imødekomme alle, der søger en seminarieuddannelse.

Herman Oschlak.

MIN FÆRDSSELSBOG

En ny og helt à-jour ført udgave af MIN EGEN FÆRDSSELSBOG, udgivet af Justitsministeriets Udvalg for Større Færdselssikkerhed.

Overlærer B. B. Møller har bragt denne grundbog for skolernes færdselsundervisning helt i overensstemmelse med den nye færdselslov. Det er en let og klar fremstilling med gode opgaver for børnene.

Lær børnene at klare sig sikkert i trafikken.

Godkendt af Rådet for Større Færdselssikkerhed.

Pris kr. 3,25.

Fås hos alle boghandlere.

E. WANGELS FORLAG A/S

Pin-UP

Rødvinsfest

Kom Lørdag den 5. december kl. 18.00, ved den lille hornblæser

*Stig ind i de opvarmede langtursbusser
og følg med til*

U.P.'s STORE JUBILÆUMSFEST

*Vi bliver beværtet her og der
og underholdt med dit og dat*

Dans - Bar

Tilmelding: Til Inger Barker Jørgensen, Torsvang 91, Lyngby, Telefon: 87 57 53

Senest fredag den 27. ds.

Betaling: 12,- kr., senest den 2. december, giro: 62459